

مطالعه و بررسی اهریمن و دیو در شاهنامه فردوسی*

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱۰/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۲/۰۳

کد مقاله: ۸۶۹۸۱

عاطفه گروسی^۱، مینا صدری^۲

چکیده

مسئله خیر و شر از مهم‌ترین مفاهیمی هستند که همواره در طول تاریخ، زندگی انسان را جهت‌دار کرده‌اند. اصل مهم در اندیشه‌ی اساطیر ایران باستان، ستیز میان نیروهای اهریمنی با نیروهای اهورایی است که تمام جهان را آوردگاه این دو نیروی متخاصم می‌کند. تحت‌تأثیر این اندیشه در شاهنامه نیز به جنگ و ستیز میان این گروه‌ها پرداخته شده است. در شاهنامه شر و شرور در قالب شخصیت‌ها و موجودات اهریمنی و مفاهیم و مضامین انتزاعی چون خشم، رشک، حسد، ستم، آزمندی و... که نمایانگر نیروهای شر و بدی است، توصیف و نمود پیدا کرده است. هدف از پژوهش حاضر بررسی نیروهای شر و اهریمن در شاهنامه فردوسی است که جزو شاخص‌ترین آثار کل دوران ادبی ایران محسوب می‌گردد، تا رهیافتی در شناخت هرچه بیشتر این نماد مهم در ادبیات حماسی و اساطیری باشد. پژوهش حاضر در پی یافتن پاسخ به پرسش که اهریمن در شاهنامه فردوسی دوران صفوی با چه صفات و ویژگی‌هایی توصیف شده است؟ انجام یافته است. روش توصیفی تحلیلی بوده و اطلاعات از طریق منابع کتابخانه‌ای گردآوری شده است.

واژگان کلیدی: شاهنامه فردوسی، اهریمن، شر، دیو

۱- دانش‌آموخته کارشناسی ارشد نقاشی ایرانی، دانشگاه تهران، Atefeh.garousi@gmail.com

۲- استادیار دانشکده هنرهای تجسمی، دانشگاه تهران، mina.sadri@ut.ac.ir

*- این مقاله برگرفته از پایان‌نامه نویسنده با عنوان مقایسه ساختاری نبرد اسفندیار با اژدها در هشت نسخه شاهنامه از مکاتب شیراز و تبریز دوم می‌باشد.